

NADAR

Portretne mojstrovine

Gaspard-Félix Tournachon (Pariz, 1820–1910) je bil od svojega dvajsetega leta naprej znan kot Nadar. Študent medicine, novinar, pisatelj, karikaturist in levo usmerjeni avanturist je skupaj z bratom po naključju postal fotograf. Rodil se je leta 1820 v Parizu, kjer je tudi umrl, star devetdeset let. V veliki meri je prispeval k uveljavitvi fotografije kot nove umetnostne zvrsti. Nadar je leta 1856 odprl svoj prvi fotografski atelje in upodobil vrsto vidnih osebnosti, ki sijajno izrišejo podobo časa političnih in družbenih sprememb ter nastopa modernizma v Parizu. Na bojiščih francosko-pruske vojne poražena Francija je v zadnji tretjini 19. stoletja pokazala svojo premoč in veličino na kulturnem področju. Razstava razgrinja 41 podob, ki so narejene po kolodijskih fotografskih ploščah ter po enakih postopkih in z avtentičnimi materiali albuminskih fotografij, kakršne je uporabljal Nadar. Pred njegovim objektivom so se zvrstili eminentni predstavniki evropske kulture, ki jih sicer poznamo po njihovem ustvarjanju, Nadarjevi portreti pa nam predstavijo tudi njihovo podobo. Med njimi so literati Hugo, George Sand, Baudelaire, Zola in Turgenjev, skladatelji Verdi, Rossini in Berlioz pa tudi slikarji Delacroix, Courbet in Manet.

Razstavo je pripravila Laure Véron iz muzeja Jeu de Paume v Parizu, posnetke je zagotovila Mediateka francoskega ministrstva za kulturo. Ena od postaj potujoče razstave je bila leta 2019 Galerija Matice srpske v Novem Sadu, kjer so osnovno gradivo nadgradili z duhovitimi poudarki za obiskovalce različnih starostnih skupin. Ljubeznivo so nam dovolili, da tudi ljubljanski katalog obogatimo z besedili Dubravke Lazić in Jelene Ognjanović ter njihovo postavitev priredimo pogojem naših razstavnih prostorov.

Tehnika mokrega kolodija

Po dveh velikih odkritjih v zgodovini fotografije - izumu dagerotipije (Louis Daguerre) in talbotipije (William Henry Fox Talbot) - sta leta 1851 Frederick Scott Archer, angleški kipar, in Gustave Le Grey, francoski fotograf, skoraj istočasno izumila novo metodo razvijanja z mokrim kolodijem. To metodo, ki je proces izdelovanja fotografij za dvajsetkrat pospešila, je uporabljal tudi Nadar. Postopek temelji na kemičnem dodajanju raztopine kalijevega jodida ali kalijevega bromida kolodiju, ki se nanese na stekleno ploščo. Nato v temnici stekleno ploščo potopimo v srebrov nitrat, da nastane srebrov jodid ali srebrov bromid, in tako plošča postane občutljiva na svetlobo. Še mokro ploščo je treba vstaviti v kamero in jo izpostaviti svetlobi. Nastane latentna podoba, ki je človeško oko še ne vidi. V pirogalni raztopini razvijemo podobo in jo fiksiramo z natrijevim tiosulfatom, ki ga je kasneje zamenjala raztopina kalijevega cianida. Celoten postopek je treba izvesti, še preden se emulzija kolodija posuši, saj posušena ni več občutljiva na svetlobo.

Razstavo je pripravil muzej Jeu de Paume v Parizu v sodelovanju z Mediateko arhitekture in dediščine, Ministrstvo za kulturo Francoske republike. Predstavitev v Ljubljani je podprl Francoski inštitut v Sloveniji, izvedla pa Narodna galerija v sodelovanju z Galerijo Matice srpske, Novi Sad.

Nosilci projekta

Jeu de Paume, l'Institut français de Slovénie
Galerija Matice srpske
Narodna galerija

Koprodukcija

Jeu de Paume & Médiathèque de l'architecture et du patrimoine, ministère de la Culture – France

Koordinatorja

Tina Buh, Andrej Smrekar

Postavitev

Andrej Smrekar

Oblikovanje tiskovin

Kristina Kurent

Konservatorsko-restavratorska priprava gradiva

Médiathèque de l'architecture et du patrimoine, ministère de la Culture – France

Posojevalec

Médiathèque de l'architecture et du patrimoine, ministère de la Culture – France

Razstavo so omogočili

Jeu de Paume, Médiathèque de l'architecture et du patrimoine, Ministry of Culture - France, Institut français de Slovénie, the National Gallery of Slovenia

MK RS

Generali

Radgonske gorice

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

13. oktober 2021 - 16. januar 2022

Narodna galerija
Galerija Narodni dom
Cankarjeva 20
1000 Ljubljana